

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců Mgr. Davida Hipšra a JUDr. Jana Passera v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní 16, Praha 1, proti rozhodnutí žalované ze dne 27. 10. 2010, čj. 2853/10, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 12. 8. 2013, čj. 8 A 118/2011 - 57,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d ě n í :

I.

[1] Žalobou ze dne 25. 11. 2010 se žalobce domáhal u Krajského soudu v Brně zrušení rozhodnutí žalované ze dne 27. 10. 2010, čj. 2853/10, a zároveň požádal, aby byl jeho žalobě přiznán odkladný účinek. Krajský soud postoupil věc Městskému soudu v Praze jako soudu místně příslušnému usnesením ze dne 2. 12. 2010, čj. 30 A 122/2010 - 10. Žalobce napadl toto usnesení kasační stížností a požádal o osvobození od soudních poplatků. Krajský soud přiznal žalobci osvobození od soudních poplatků v plném rozsahu usnesením ze dne 5. 1. 2011, čj. 30 A 122/2010 - 15. Žalobce poté vzal kasační stížnost zpět.

[2] Městský soud v Praze nepřiznal žalobě odkladný účinek usnesením ze dne 16. 9. 2011, čj. 8 A 118/2011 - 27. Následně usnesením ze dne 18. 3. 2013, čj. 8 A 118/2011 - 45, vyzval žalobce k úhradě soudního poplatku za podanou žalobu. Žalobce požádal soud dne 28. 3. 2013 o osvobození od soudních poplatků, ke kterému přiložil zjednodušené prohlášení o svých osobních a majetkových poměrech, ve kterém mimo jiné uvedl, že měsíční výše jeho nezdanitelných příjmů činí přes 3 000 Kč. Městský soud jej upozornil, že tato informace se výrazně odlišuje od předchozích údajů, které žalobce uváděl v minulém kalendářním roce, a vyzval jej, aby nově poskytnuté údaje věrohodně prokázal. Žalobce odpověděl, že nemá k dispozici žádné aktuální potvrzení orgánu státní správy, kterým by svá tvrzení mohl doložit.

[3] Městský soud zamítl žalobcovu žádost o osvobození od soudních poplatků usnesením ze dne 12. 8. 2013, čj. 8 A 118/2011 - 57. Žalobcovo tvrzení, že nemá a nemůže

mít kopie rozhodnutí, jimiž mu správní orgán přiznal nyní vyplácené dávky, soud označil za nedůvěryhodné a uzavřel, že za této situace nelze žalobci osvobození od soudních poplatků přiznat. Toto usnesení žalobce (stěžovatel) napadl projednávanou kasační stížností.

II.

[4] Ze soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovateli bylo osvobození od soudních poplatků přiznáno již usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 5. 1. 2011, čj. 30 A 122/2010 - 15. Stěžovateli samozřejmě nelze upřít právo podat opětovnou žádost o osvobození od soudních poplatků. Za situace, kdy soud toto osvobození již jednou přiznal, však taková opětovná žádost zjevně nemůže být úspěšná.

[5] Existující osvobození od soudních poplatků je relevantním důvodem pro zamítnutí opětovné žádosti o osvobození. Městský soud proto postupoval správně, když žádost stěžovatele o opětovné osvobození od soudních poplatků zamítl, byť tak měl učinit z důvodu opakované, a tudíž nutně neúspěšné, žádosti o osvobození a nikoli pro neprokázání stěžovatelových tvrzení o jeho majetkových poměrech.

[6] V dalším procesním postupu by městský soud měl zohlednit, že osvobození od soudních poplatků stěžovateli přiznal již Krajský soud v Brně shora uvedeným usnesením. Přiznané osvobození lze kdykoliv za řízení odejmout, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že stěžovatelovy poměry neodůvodňují, případně neodůvodňovaly, přiznané osvobození (srov. § 36 odst. 3 věta čtvrtá s. ř. s.).

III.

[7] Stěžovatel v bodě 8. kasační stížnosti namítl, že osvobození od soudního poplatku mu bylo již dříve přiznáno. Jak již Nejvyšší správní soud uvedl výše, právě tato skutečnost je relevantním důvodem zamítnutí opětovné žádosti o osvobození od soudních poplatků. V důsledku tak jediná „relevantní“ kasační námitka směřovala pouze proti odůvodnění napadeného usnesení, nikoli proti jeho výroku. Vzhledem k nepřípustnosti této námítky a k obsahu ostatních kasačních námitek, které stěžovatel v nejrůznějších obměnách pravidelně opakuje i v jiných řízeních, dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že stěžovatel je i v nynějším případě opět veden snahou vést „spor pro spor“ (srov. zejm. usnesení ze dne 28. 2. 2013, čj. 8 As 130/2012 - 10, a usnesení Ústavního soudu ze dne 7. 6. 2013, sp. zn. I. ÚS 1632/13, jímž ústavní stížnost stěžovatele odmítl). Nejvyšší správní soud proto nevyzval stěžovatele k odstranění vad kasační stížnosti. Vznesené námitky prima facie nemohou být důvodné a kasační stížnost je zcela zjevně bezúspěšná.

[8] V evidenci zdejšího soudu je vedeno ke dni vydání tohoto rozhodnutí již více než 860 spisů, kde žalobce vystupuje v pozici stěžovatele či navrhovatele. Jen od počátku roku 2013 do 23. 9. 2013 napadlo k Nejvyššímu správnímu soudu 280 věcí, v nichž žalobce vystupuje jako účastník řízení, přičemž k těmto datu jich bylo vyřízeno, resp. rozhodnuto 214 (50 řízení bylo zastaveno, 30 věcí bylo odmítnuto, 83 zamítnuto, pouze ve 2 případech zdejší soud napadené rozhodnutí zrušil a vrátil věc krajskému soudu k dalšímu řízení, zbývající věci byly vyřízeny jiným způsobem). Z evidence zdejšího soudu je dále patrné, že množství žalobcem vedených sporů se v průběhu času zvyšuje. Pro srovnání lze uvést, že v roce 2008 bylo u Nejvyššího správního soudu vedeno „pouze“ 22 věcí, v nichž žalobce vystupoval jako účastník řízení, v roce 2010 to bylo 65 věcí a v roce 2012 již 312 věcí. Pouhá skutečnost, že stěžovatel vede takové množství sporů, přirozeně sama o sobě neznamená, že by jeho žádostem nemělo být vyhověno. Rozhodující je seriozita a

stereotypnost stěžovatelem vedených sporů, spojená s opakováním obdobných či zcela identických argumentů.

[9] Nejvyšší správní soud si je vědom znění čl. 36 Listiny základních práv a svobod, který zaručuje právo na soudní ochranu. Okolnosti, za nichž stěžovatel uplatňuje svá práva (a to zejména právo na soudní ochranu), však nelze považovat za výkon subjektivního práva v souladu s právním řádem. Chování stěžovatele naopak naplňuje znaky zneužití práva, které zdejší soud vymezil např. již v rozsudku ze dne 10. 11. 2005, čj. 1 Afs 107/2004 - 48, č. 869/2006 Sb. NSS. Zneužitím práva se rozumí „situace, kdy někdo vykoná své subjektivní právo k neodůvodněné újmě někoho jiného nebo společnosti; takovéto chování, jímž se dosahuje výsledku nedovoleného, je jenom zdánlivě dovolené“. K zákazu zneužití práva se vyjádřil také rozšířený senát, podle něhož zákaz zneužití práva představuje pravidlo českého vnitrostátního práva, včetně práva veřejného, které vyplývá z povahy České republiky jako materiálního právního státu založeného na určitých vůdčích hodnotách, ke kterým vedle úcty ke svobodě jednotlivce a ochraně lidské důstojnosti patří mimo jiné i úcta k harmonickému sociálnímu řádu tvořenému právem a odepření ochrany jednání, které práva vědomě a záměrně využívá v rozporu s jeho smyslem a účelem. Zákaz zneužití práva je v jistém smyslu *ultima ratio*, proto musí být uplatňován nanejvýš restriktivně a za pečlivého poměření s jinými obdobně důležitými principy vlastního právního řádu, s nimiž se může střetnout (usnesení rozšířeného senátu ze dne 27. 5. 2010, čj. 1 As 70/2008 - 74, č. 2099/2010 Sb. NSS, a v něm uvedená judikatura). V této souvislosti lze rovněž připomenout rozsudek ze dne 30. 12. 2010, čj. 4 As 38/2010 - 43, ve kterém Nejvyšší správní soud poukázal na model fungování občanského sdružení, založený na opakovaném podávání žádostí o osvobození od soudních poplatků, tj. nákladů, které při jeho činnosti zpravidla vznikají a s jejichž vznikem musel vědomě počítat. Neexistují-li pro takové jednání legitimní důvody, je třeba jej považovat za zneužití práva zakotveného v § 36 odst. 3 s. ř. s. Uvedený závěr prošel testem ústavnosti u Ústavního soudu a obstál (viz usnesení ze dne 11. 5. 2011, sp. zn. I. ÚS 1131/11).

[10] Stěžovatel obecně zneužívá práva na soudní ochranu, jak bylo zmíněno výše, je veden snahou vést spor pro spor, nikoliv zájmem o řešení reálně existujících sporů. Podstatná je pak skutečnost, že toto zneužití lze dovodit i v nyní posuzované věci – a toto rozhodnutí tedy nevede k budoucímu paušálnímu odmítnutí jakéhokoliv podání, jímž by se stěžovatel obracel na soud. Shora předestřený postup představuje pouze materiální korektiv formálního pojmání práva na soudní ochranu v souladu s principem ekvity (spravedlnosti) a bude vyhrazen zcela výjimečným případům, u nichž se běžný procesní postup bude jevit jako zcela neefektivní, a současně bude zcela zjevné, že kasační stížnost nemůže být úspěšná. V tomto ohledu tedy bude třeba dbát zvýšené opatrnosti a pečlivě se seznámit se skutkovými i právními okolnostmi případu stejně jako v ostatních věcech.

[11] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) za použití § 120 s. ř. s. O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 3 věty první za použití § 120 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, protože kasační stížnost byla odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 25. září 2013

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu